

[Bomholt.]

og udtryk for en skæbnesvanger kortsynethed, om man gjorde det“.

En skæbnesvanger kortsynethed! En aristokrat tager en bondemand i ørerne og fortæller ham, at det findes passende, at han gennem sin skattebetaling bidrager til videnskabens trivsel, at der ikke i den anledning bør stilles nærgående spørgsmål om praktiske opgaver, thi til syvende og sidst bliver videnskaben — som det hedder i redegørelsen — en hjælp til „den folkelige oplysning“. Og det er jo dér, det ærede medlem hr. Jensen-Broy hører hjemme.

Jeg skal ikke blande mig i striden — jeg ved jo fra bibelhistorien, at brodersind kan give sig mange mærkelige udtryk —, men hvad mener det ærede medlem hr. Jensen-Broy trods alt? Kender det ærede medlem Jeppe Aakjærs digt om koen og hjorten, om koen, der „marvgruttende og bred“ stanger hornene ind i siden af hjorten. Hjorten har vist sig, udfordringen er givet; det skal nu vise sig, om koen har mod til at stange, eller om den pønt bliver hjemme i båsen.

Jeg sad og lyttede til ministerens fremsættelsestale. Den blev fremsat med den dybe overbevisnings dybe stemme. Det er ganske rart — synes jeg — at møde det personlige ord, det personlighedsprægede ord, og jeg ved jo, at ministeren med næsten polemisk alvor altid betoner værdien af det ægte følte, det intime ord. Det var derfor med nogen forbavselse, jeg bagefter konstaterede, at ministerens ord simpelthen var afskrift af den underudvalgsbetænkning, som plenum endnu ikke havde fået forelagt — det var maskinstrykkede ord. Det hedder f. eks. således — jeg beder om den højtærede formands tilladelse til endnu et citat — på spalte 1999:

„De“

— d. v. s. de humanistiske videnskaber — „kræver som regel ikke apparatur og laboratorier i egentlig forstand“.

Og der fortsættes:

„Men der er en hel række opgaver disse videnskaber vedrørende, der kun kan løses ved organiseret fællesarbejde, som f. eks. udarbejdelse af ordbøger, publikationer af dokumentrækker, udgravninger, folklore og meget andet. Behovet for midler hertil er stadigt stigende, og det må erindres, at prisstigningen er ganske særlig stor for trykning og for papir.“

Disse ord er ordret hentet fra videnskabskommissionens underudvalgsbetænkning. Det samme gælder hovedparten af spalten, der følger efter. Hvorledes går det til, at

ministeren låner både tal og sætninger, ordret endda, fra en betænkning fra den videnskabskommission, han iøvrigt har ignoreret? Jeg går ud fra, at ministeren ikke har begået indbrud i kommissionens lokaler og dirket skabet op. Det er dog naturligere, høfligere og rigtigere at tænke sig, at der er tale om profetiske nådegaver. En professor kan vel studere profeterne fra Jesaja til Habakuk så grundigt, at han tilsidst selv som en lille Habakuk kan se ind i fremtiden og se de tekster, der engang skal skrives. Men jeg går ud fra, at ministeren trods alt vil fralægge sig paterniteten til sin fremsættelsestale.

Lad os se lidt nærmere på lovforslagets enkeltheder. I henhold til § 1, stk. 1, oprettes der en fond, men det siges ikke, hvorledes dens virksomhedsområde klart skal afgrænses derfor andre fonds. Hvorledes er området afgrænset overfor det teknisk-videnskabelige forskningsråd, der oprettedes i henhold til lov af 1946? Vil forskningsrådet ikke kunne indgå som en afdeling under det her foreslåede statens almindelige videnskabsfond, selvom det kræver visse lovændringer? Jeg rejser spørgsmålet til fordomsfri drøftelse. Hvordan forholder det sig med de annua, der også indeholder beløb til forskningen? Vi må vel vide, i hvert fald så nogenlunde, hvor stor en del af disse annua der går til forskningen, for at vi kan sammenholde dem med de beløb, der her skal ydes. I udvalget må vi se statutter, arbejdsregler m. v. for såvel forskningsrådet som Rask-Ørsted fonden, Ny Carlsbergfondet og eventuelt andre fonds, som kan komme i betragtning, og vi må have en klagende fremstilling af grænserne for fondenes virksomhed, således at vi er sikre mod overlapning. Der må være en klart fastlagt koordination. Selvom der her er tale om en fond for en gruppe af særlig højt kvalificerede medborgere — og det er der —, må der dog fra bevillingsmyndighedernes side stilles visse krav om kontrol, også af principielle grunde.

I § 2 siges der, at de nærmere bestemmelser om fondens forvaltning fastsættes ved kongelig anordning. Jeg vil sætte pris på i udvalget at få forelagt udkast til en sådan anordning. Tilsvarende krav har altid været stillet i de udvalg, jeg har haft den ære at være medlem af. § 2 begrænses imidlertid af § 1, stk. 1, idet der her foreslås indført den klausul, at fondens bestyrelse alene skal bestå af videnskabsmænd. Indeholder en sådan ordning den fornødne kontrol? Det nytter ikke at henvise til Ny Carlsberg-